



PERIÒDICH POLÍTICH VERMELL

== SALUT PÚBLICA == INTERESSOS POPULARS == ARTS Y LLETRAS ==

PREUS DE VENTA

25 exemplars. Una pesseta
Cada número. 2 quartos
Surt el llibre ab tota regularitat i lo menos una vegada cada setmana

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

6 - RONDA DE LA UNIVERSITAT - 6

BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Tot Espanya, portat á domicili. . . 8 rals trimestre
Països de la Unió Postal. 16 id. id.
Dona números extraordinaris sempre que ho demanin las circumstancies

FAM Y FAMA

¡Quin contrast!

Reputat escriptor (moltes vegades reputat per re) publica obras y més obras, garantidas per una coneguda firma: *Fama*.

Principiant escriptor, verdader amateur de las lletras, presenta al públich una de sas obras, modelo de lliteratura, y es llogida ab indiferencia fins al extrem de no ferne cas per no esser conegut: *Fam*.

Cobra fama y pòsat á seure: retrá certíssim ¡ay! que fa desmayar á aquell que somia una falsa gloria cimentada ab lo merit de sos traballs; que fa caure las alas del cor, com se diu vulgarment, al pobre aspirant que xifra sa única esperansa de vida en lo fruyt de tantíssims esforços.

¡Qué signifcan vetlladas lliterarias, certámens, Centros de lliteratura ó Académias, etc., etc.! Res de lo que significar deurian. ¡Qué vol dir que siga molt millor que cap altre tal ó qual article, aquesta ó aquella poesia, si desgraciadament l'autor es un sér ignorat en las esteras de la *Fama*!

Generalment parlant, avuy la *fam* de ciencia está en relació directa ab la *fam* de menjar: l'escriptor més *despanat* de ciencia, es á dir, lo menos afanyat en lo puliment de sos escrits ab forma y sens fons es qui, cas d' haber caygut en gracia, obté y obtindrà sempre la *fama* que está en relació enterament inversa ab las dos classes de *fam* anteriors.

Entrém á casa d' un editor; demaném una obra recentment publicada y ab la firma y preu de la mateixa, estampats en las cobertas, coneixerém desseguida

sens regirar un full, la posició que ocupa en lo terren de las lletras.

Viritats son han tristes y massa exactas: incomprendible pareix que la *fama* supleixi á la inteligencia; ridícul es que 'l premi del mérit siga la *fam* y es terrible que no s' hagi fet us encare d' un medi, habenthi tants, per capgirar lo rumbo d' absurdas ideas que avuy domina la planura inmensa de la escriptura.

No es estrany, no, que molts aficionats desisteixin de proseguir en la empresa, tan árdua de per sí, de cultivar la divina lliteratura al notar ab gran sentiment lo desdeny que conqstan barrejat ab sonrisas de sarcasme quan intentan, ab temor propi ja, mostrar á la llium pública petites probas de estudi continuu, inspiracions felissas y nascudas del desitj que 'ls alenta y empeny pera alcansar únicament una mirada d' agraument per compensació.

¡Ab!... ¡Quantas y quantas obras quedan inéditas en las tenebras d' un calaix, tancat ab clau per por... y per falta de *fama*!... ¡Quin destí tenen! Consolar dolssament en la soletat l' affigit estat d' esperit de son autor, mártir incomparable de la injusticia.

Innumerables son, per exemple, 'ls cultivadors de la poesia, y son escasos encare, teniat en compte la multitud dels mateixos que surtiria del caos de la vergonya, si 'l premi los del mérit digne atribut.

Mes, actualment, ¡qui agafa ánimo, qui te valor pera imitar á un Espronceda, si s' exposa á caure en las urpias de la *fam* escribint poemas! ¡Qui s' inspira tan fácil-

ment badallant tot sucant la ploma! ¡Qui pot confiar sa subsistencia al producto mesquí dels seus versos!

Si 't dedicas á ser poeta no tindrás una peseta. Máxima *afamada* que serveix de avis terrible en forma de rétol colocat á la entrada del magnífich passeig de la senyora Poesia.

Inútils, completament inútils, han sigut fins en l' actualitat quants obstacles s' han oposat al equivoquíssim sistema de apreciacions d' obras, que acaba per matar moltíssimas arrels d' arbres tendres que prometian ser frondosos.

¡Tant debó qu' una revolució d' ideas esborrés lo passat y anulés aquest article buyt de *fama* y mort de *fam*!

FREY DEL CARRIL

LAMENTACIONS D' UN SABATER

A NOS LECTORS

¡Oh salater desgraciat, víctima del públich bobu, vejam quin motiu he dat, quan sab que soch sabater la cara 'm gira ab despreci.

Si caminant pe 'l carrer paso pe 'l costat d' un neot, siga rich ó jornalero, quan sab que soch sabater la cara 'm gira ab despreci.

Y aquell benicyt del casab, á qui 'l meu tipo 'l emfada, devogada als 'l bras per saludá un senyorás que tal volta es un estafa.

Si un hom, faltat de palica, un jora fa una etragallada, lo critich ho califica, ab un só que mortifica, d' una gran sabatarada.

A un hom d'ideas cossas
lo tracta lo maliciós
de sabater, sabataes,
demostrant qu' aquestas frases
son sinònims de talos.

Ja estimava com un xico
a la filla d' un despayre:
un jorn, plaf, me determino
y a sa casa m' encaminó
per rebre un sí o bé un desayre.

De primé 'l guedó s' estufa,
me jo al dir: —Such sabater—
dessegut lo nas aruffa
y ventantme dura bafa
va forme surti al carrer.

De modo que constantment
lo vulgo, no gaire pèrt,
ataca sens mirament
nostre article convenient
y sobretot de molt mérit

Una noya ben plantada
va a un casó hont fan ball a bromas,
si du sabata encotada,
diguin: ¿no es més agraciada
per enamorar a un home?

Si ab unas polarcas finas
vost la cama d' una dona,
¿no es veritat que 'l desatunax
y la testa 'l fa tentinas
de tant qu' ella r' ilusiona?

Un senyó molt ben mudat
ab xistera per més senyas,
¿qué dirá la societat
si envers de du un rich calcat
's planta unas espardeyas?

Un jorn caubon quatre gotas,
surta al carré y fanch trepitjas,
carissim lector, ¿no notas
que sens portar bonas botas
pote embrotarte las mitjas?

Si a una dona li sab greu
ser xica porque no encanta,
jo li calbaré 'l seu peu,
y anirà per tot arreu
tenint molt més bona planta.

Si de nostras mans resultan
feytas útils y de moda,
pregunto: ¿Perque 'ns insultan
tots aquestos que s' ocultan
en lo mon que sempre roda?

Ja que disgustos molt forta
sovint fan ploure'ns a doll,
han d' entendre, cars lecters,
que 'n cambi som los autors
de que tingan ulls de poll.

UN JOYE DE GRANOLLERS.



Torném per Barcelona ab los cassos sos-
pitosos.

Y fins se parla de acordonarnos.

Jo aixó no ho crech.

De lo que sí crech que 's tracta es d' en-
dogalarnos.

Y per aixó se necessitan cordas y no
cordons.

Pero ja veurém al final qui es que será 'l
penjat.

...

Al governador de Tarragona no hi ha
Deu que li canti las quaranta, porque ell
se las arregla de manera que sempre fa
tutí.

Per haber dit los periódichs de aquella
capital que eran romansos tots los cassos
de cólera de la provincia, lo governador
excelentíssim los va clavar 500 pessetas de
multa, y com los temps no están porque
cap periodista puga disponer de cent du-
ros pera donarlos tan graciosament a una
autoritat, lo Pons Pilat de Tarragona va
ter portar a la presó als periodistas anti-

colérichs, ahont continuan encara lo di-
rector de *El Sufragio* y 'l de *La Opinión*.

No content encara lo bajé tarragoní ab
tals *fazañas*, ha manat arrestar a quatre
diputats provincials, es a dir, a tota la
Comissió provincial permanent, per mo-
tius *coleriformes*.

¿Es qu' es molt!

Vulgas que no vulgas, es precis resig-
narse a tenir lo cólera de real ordre.

O sino 'l baldan.

Donchs no hi ha com eridar: ¡¡¡Viva 'l
cólera.... conservador!!!

¡¡¡¡¡Vivaaaaaa!!!!!!

..

Uns quants soldats de la ciutadela van
sentirse atacats de cólich y vómits.

¿Qué va que no declaran *sospitós* al exér-
cít y no l' acordonan!

Llavors si que n' hi hauria per poch
temps del govern *colérich*.

..

Un cos a San Feliu de Guixols.

Ha sigut denunciat y recullit *El Bajo
Ampurdan*.

Podrém no tenir lo cólera, pero vícti-
mas no 'n faltan.

Desitjém al colega que entri aviat en
convalecencia.

Y que mati 'l microbi.

..

Sistema conservador:

L' arcalde de Novelda, per convence a
sos administrats de que tenen lo cólera,
los mana, baix la multa de 25 duros, que
tenen de treure cada dia tantas cargas
de escombrerías fora del poble.

Y allí tenim al vehins, per no cadre en
multa, enmatllevarse las escombrerías y
'ls fems y totas las demés porqueriotas a
fi de cumplimentar lo que mana l' arcalde.

Com se deuen riure de nosaltres y del
nostre cólera *oficial* tots los pobles civili-
sats del mon.

Ara sí que dirán que l' Africa comensa
als Ministeris... ¡dich! als Pirineus.

..

Lo recurs conservador del cólera ja se
está acabant, y aviat se 'n necessitarán
d' altres.

Lo d' ordre públich diuhen que fa de su-
plent al cólera.

¿Y després!

Es precis inventar.

Ja anirém coneixent lo talent dels *grans*
homes conservadors per sas invencions.

Ja veurán com algun dia 'ns parlan de
que la Terra te de xocar ab lo Sol y s' ha
de acabar lo mon.

Y tot per fer durar lo turró, que temen,
ab motiu, que no 'ls arribará al próxim
Nadal.

..

Allá va un cas de cólera, de verdader
cólera... conservador;

Se diu que 'l govern vol acordonar Tor-
tosa.

L' arcalde, suspa y multat, per motius
colérichs, ab cent microbis de nap, torna
a insistir en que allí no hi ha cólera.

Los metjes se re neixen en massa y de-
claran que allí nohi ha mes cólera que 'l
conservador.

Donchs los metes van a recó y desde
Madrid declaran b cólera a Tortosa y fan
acordonar lo barr de *La Sang*.

Pero conservadors del diable, ¡qué 'us
creyéu qu' es aixó!

¡Bafó, ridícul, riminal, tonto, polítich
ó tan sols per fer durar mes lo turró!

Vaja, que 'l dia que cayguin, tothom
dirá:

—Ja s' ha acabat lo govern *colérich*.

..

A Madrid s' han *irregularisat* 30,000 du-
ros de sellos.

Y allí mateix han condemnat a cinch
mesos de presó al director de *El Progreso*.
Estragos de la epidemia regnant.

..

Lo govern diu que per ara l' ordre púb-
lich está assegurat.

¿Per ara!

Vamos, vol dir fins a entrada de tosch.
Vetaquí per qué tant de cólera.

..

Las noticias del cólera de Barcelona
diuhen que a Madrid causan gran sen-
sació.

¿Carambas! Y aquí encara no 'ns n' ha-
bém adonat!

..

Lo fill del general Blanco ha mort d'
enfermetat *sospitosa*, després de un bon
toch, etc., etc.

Vetaquí la sensació de Madrid.

¿Era fill de un general!!!

..

ANUNCI.—Se necessita un boig que vulga
morir del cólera...

Condicions ventajosas.

Informarán carrer del Governador, can-
tonada al d' en Perot lo Lladre, y al dels
Ases.

..

El Sufragio de Tarragona, per haber
sostingut que no hi ha cólera ni 'ls mil en
la tal provincia, se troba en la següent
aflictiva situació:

Lo director a la presó, un colaborador
arrestat, un redactor processat y ab auto
de presó a la vora, y desde l' impresor fins
al últim gacetiller tots perseguits y fasti-
diats.

Y ara diguin:

¿No es mil voltas preferible lo cólera
morbo al conservador?

..

A Málaga s' han plantat pasquins pe 'ls
cantons ab lo lema de *Pan y Trabajo*.

Y la policía persegueix aquets pas-
quins.

¡Será subversiu demanar pa y treball!
 ¡Voldrà indicarnos acás los conservadores que fora mes llogich demanar pólvora y plom!

Si aixís los, no 'ls contradiriam pas nosaltres.

L' exercit que á Cuba defensa la patria diu que molts dias ni ranxo ha tingut per menjar.
 Aixó ray.
 Mentres los que manan vagin tips.

A Tarragona tenen una verdadera epidemia d' espectacles nacionals.

Com si no fossin prou los que dona 'l governador ab la premsa y 'ls diputats provincials, en Bargosi l' andarin va donar una funció en la Plassa de Toros de aquella capital, presentant una cuadrilla de toreros de pesseta 'l pam.

Al veure sortir lo badell va caure tota la cuadrilla de por, lo bon va ajudarlas á corre y totas las artistas quedaren ab necessitat de remendos á la fosomia y de adobar las goteras del cap.

Lo públich, que segons contan estava molt empipat ab las autoritats, va posarse á fer de paleta, y en pocas horas la plassa de toros cambiava de domicili.

Res: un destacament de la benemèrita y unas quantas companyias de tropa tingueren de pendre part en la funció per' amenisar los intermedis.

Ara vegin qui es que no se sent orgullós d' esser espanyol.

Los únichs periódichs que actualment la ballan grassa son los de tauromaquia.

Los temps s' ho portan.
 Avuy per menjar no 's pot ser altra cosa que capellá, monárquich ó torero.

Al actual ministeri li ha surt un alias que passarà á ser son nom propi.

Es lo de *ministeri colérich*.

Llista de las victimas causadas aquestos últims dias per lo cólera conservador.

«La Union Democrática,» «La Reseña,» «El Graduador,» «La España Liberal,» y «El Cullerot,» de Alicant.

«El Progreso» y «El Posibilista» de Sevilla.

«La Reforma» y 'l «Diario,» de Tortosa.

«El Zorrillista» de Madrid.

«La Voz del Pirineo,» de Puigcerdá.

«El Bajo Ampurdán,» de S. Felú de Guixols.

«El Pueblo Catalán,» de Barcelona.

«El Cáustico,» de Almería.

«El Norte,» de Bilbao.

Y «La Opinion,» «El Sufragio,» y «El Orden,» de Tarragona, amen de tota la Comissió provincial de aquella Diputació.

Tots aquets cassos han sigut uns per multa, altres per denuncia, y altres per partida doble ab denuncia y multa.

Y tot aixó ¡infelissos! per assegurar que no hi havia cólera.
 Ara que han quedat escarmentats ells mateixos me sembla que ja no continuarán negant la peste ministerial.

En Carlets de l' As d' Oros ha arribat á Viena, ahont viu separat de la seva dona.
 ¡Si será aixó una costum real de reys de cartró!
 Perquè vostés coneixerán, y jo també, altres reys pastanagas que no poden viure ab la dona.

¡Oh moralitat real de pegal!

En Martínez Campos, en Quesada y en Novaliches se proposan escriure un romanso que portará per titol *Ya somos tres*.

Avans de llegirlo se suplica 'l desinfectant.

LO PUNYAL Y LA CREU

Tan la creu com el punyal, son d' una forma mateixa, y d' un' época que deixa rastre de lo temps feudal.
 Lo punyal fou per fer, la creu per recullir fe... duas cosas que no se si sa missió van cumplir.
 Mes si sa missió cumpliren, á mi m' acot preguntar per un dubte desterrar que las duas m' infundiren.
 Per son gust y antiguetat, son dues cosas de preu mes... qui mes malis ha causat al mon y á la humanitat, lo punyal, ó be la creu?

Frederich Oliva



Lo President de la República de Costa-Rica ha espulsat de aquell territori al bisbe y als jesuitas.

Aquets manos pensan venirsen á Espanya, ahont perara *totas las hi panen*.

Veniu, veniu; quants mes serém mes riuem.

O siga, quants mes n' hi hagi mes fácil será escabettarne.

Perque, si 'ls *astrolechs* no menteixen, se prepara bona pesca y prompte.

La Guardia civil ha registrat la casa del rector de Utebe.

¡Hi hagué poch avans un robo en aquella iglesiat!

Lo dia que no manin los conservadors ni cap monárquich, ja veurán com serán ben aviat descuberts tots los robos de iglesias.

En un convent de Santander ha mort una educanda órfana y molt rica fent testament á favor de la comunitat (natural).

Per lo tutor y alguns parents han notat tals *irregularitats* tant en la mort de la

noya com en la otorgació del testament, que han portat l' assumpto als tribunals.
 ¡Lo que moralisa la religió!
 Ja veurán com *ni pensamientos* haurán tingut d' assessinar la noya per atanarli 'ls quartos.

A Castroaño ha sigut robada la iglesia.
 Aixó es molt natural.
 Pero lo que no te res de natural es que s' hagin descobert los lladres.
 —Carambas, dirán vostés, aixó si que no es propi de temps conservadors.

Donchs, si senyors, van trobarse los lladres, ab la mateixa senzillés que 's trobarian sempre en semblants robos.

Lo jefe de la Guardia civil de dit puesto debia ser un home de sentit comú, y va dirse:

—¡Robo de iglesia cap á cal rector falta gent.

Y fet y dit.
 Lo robat al corral de Deu era á l' alcoba del senyor rector.

Pregunta:
 ¡Se robarian impunement gayres iglesias, si tots los jefes de la Guardia civil tinguessin lo sentit comú del de Castroaño y algun altre que per trobar lo lladre han corregut sempre á casa 'l rector, buscantlo entre ell, lo sagristá, la majordona, etc.!

En la catedral de Valladolid hi ha hagut un cas fulminant.

Los lladregots han alleugerit de alhajas y cinyas als sants y á sos aprenents.
 Com es natural, *no han sido habidos*.
 ¡Ni tan sols han registrat la rectoría!

També han robat la ermita de Sant Iúngo (Calatayud).

Lo sagristá, capellans y majordona, tots bons.

Los lladres encara no 'ls troban.

Lo gòbern de Venezuela ha prohibit la circulació de la Encíclica del Papa sobre la Masoneria per no haber cumplert las prescripcions legals en materia de imprenta.

¡Oh ditxosa nació que sabs fusellar jesuitas y tractar al Papa com una persona... igual que las altras!

Alguns vehins se queixan de que los diumenjes al demat se 'ls desperit á brams dels *Crucados de la Maria*.

Un ne coneixém que si aixís com son balcó surt al detrás de la casa sortís al carrer, el *Don Pedro* que te sota 'l llit ja hauria anat á fer companyia als llanuts bramayres.

Los freres de Manresa, segons veyém en nostre apreciat colega *La Montaña*, se enseyen á tirar al blanch y á jugar la vara en

casa de un xacolater, jesuïta de calsa curta y carlí á tota rabia.

De bona gana pagarí un ralet d' entrada pera veure als pares reverents ab las faldillas enlayre brineant y parant garrotadas de un' altra reverencia.

¡Quin magnífich *assalt d' armas* se representa á casa 'l xacolater!

Aviat passarán á tirar lo ganivet y entremitj s' hi donarán barrejadas conferencias de trabuch y de santeristo.

Llavors d' entrada se podrian ben pagar dos rals.

EPIGRAMAS

Una monja, fenthi rials,
per un devot sagristá
se va deixarne adors
la seva santa medalla.
Y á mes, pe 'ls estrafalaris
consells d' ell, qu' es un pillet,
pe 'l peccat que habian fet
li va passar 'ls sous rosaris.

LA ESCALA DEL AMPURDÀ

Un autor que no es de cant
un drama y pessa va escriure,
y com que no era de riure
va llogar dama y galant.
Lo galant, donantli pressa
dilhuna va estrenar 'l drama,
y la Conxa, qu' es la dama,
també li estrená la pessa.

S. GUITARRA

Están l' Agnès y es Fonoll
renyits á mes no podé,
y al preguntarli per qué
tot passejantse pe 'l moll,
ella 'm contesta y digue:
—Perque n' estich fins al coll.

SÓVRES

Un casat, qu' es escritó,
deya á la poetisa Pona,
ahir en certa reunió:
—Quan jo escrich sobre la dona
sempre tinc inspiració.

M. GARDÓ



XARADAS

Quant á prima dos tres quart
vaig aná ab lo senyó Eudalt,
una molt tres quart total
que se deya au cinch isart,
una au quart me regalá
y un bonich cuarta cinch tres,
perque així motiu tingue
per podé en ella pensar.

LL. MILLÀ

SOLUCIONS

Á LAS CABORIAS DEL NÚMERO PASSAT

XARADA:—Hospital.

Tip. La Academia, Ronda Universitat, 6—Barcelona

Biblioteca humorística de calamitats
Primera Plaga

LO CÓLERA
LOS CAPELLANS Y 'L GOVERN

ESTUDI POPULAR

TRES MICROBIS

per lo

Dr. Mániga Ampla

Folieto de setze planas, de actualitat, elegantment imprés, que 's ven á RAL en tots los Kioskos á Barcelona y á fora en casa 'ls corresponsals de LA TRAMONTANA.

Per obteniros al per major, ab lo 25 per 100 de rebaixa, dirigirse á n' aquesta Redacció, Ronda de la Universitat, 6; Barcelona.

Per Totsants sortirà la segona plaga de aquesta biblioteca, desde la qual nos proposém ridiculisar los principals vicis y defectes de la societat en que vivim.

Preu de cada plaga: UN RAL.

EVARISTO ULLASTRES, Editor

Ronda Universitat, 6; BARCELONA

LUXOSA EDICIÓ

PREU BARATISSIM

NOVELA POPULAR

LA MASCOTA

il·lustrada ab magníficas láminas al cromo y grabats intercalats en lo text dibuixats per los reputats artistas M. Moliné y P. Eriz

CONDICIONS DE LA SUSCRIPCIÓ

Se publica per quaderns setmanals de vuyt entregas de vuyt planas.

Cada cromo equivaldrá á setze planas de lectura.

Preu de cada entrega UN QUART DE RAL, ó sian

2 rals lo quadern de 64 planas

La obra constará de 25 á 30 quaderns, dividida en 2 tomos.



MOSTRA DELS GRABATS INTERCALATS EN LO TEXT

Se suscriu en tots los Centros de suscripció y librerías d' Espanya y en casa de son Editor E. Ullastres, Ronda de la Universitat, 6; Barcelona